

DRUGI PIŠU

Za porodice deportovanih presuda poražavajuća

Srđan Janković, Petar Komnenić *Radio Slobodna Evropa, 29.03.2011*

Nakon ove odluke suda devet bivših policajaca od kojih je dio u ekstradicionom pritvoru u Beogradu biće pušteno na slobodu.

Vijeće Višeg suda u Podgorici oborilo je optužnicu specijalnog tužilaštva za ratne zločine i oslobodilo krivice sve optužene za krivično djelo ratnog zločina - deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore u Republiku Srpsku 1992 godine.

Nakon ove odluke suda devet bivših policajaca od kojih je dio u ekstradicionom pritvoru u Beogradu biće pušteno na slobodu.

Oslobađajuća presuda koju je izrekla predsjednica Vijeća Višeg suda u Podgorici Milenka Žižić izazvala je u sudnici aplauz rodbine optuženih i oduševljenje advokata odbrane.

Za porodice deportovanih presuda poražavajuća

Devetorica okrivljenih bivših policijskih i bezbjednosnih službenika su bili optuženi da su početkom devedesetih iz Crne Gore deportovali preko 150 izbjeglica, uglavnom Muslimana, od kojih je 83 stradalo u improvizovanim logorima vojske Republike Srpske u okolini Foče.

Obrazlažući oslobađajuću presudu Žižić, kazala je kako krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva nije moglo da se odnosi na pripadnike crnogorske policije koji su deportovali bosanske izbjeglice jer, kako je rečeno, oni nisu bili dio sukobljenih strana u ratu u Bosni i Hercegovini. Presudom je sukob u Bosni i Hercegovini bio unutrašnjeg karaktera u kojem Crna Gora nije učestvovala.

Sud je, međutim, naveo da je deportacija odnosno prisilno premještanje bosanskih izbjeglica bila nelegalna, te da je izvršena na osnovu neustavne i protivzakonite naredbe bivšeg ministra unutrašnjih poslova Crne Gore Pavla Bulatovića.

Crnogorsko državno tužilaštvo optužnicom je utvrdilo da su devetorica optuženih počinili ratni zločin protiv 34 bosansko-hercegovacka civila deportujući ih iz Crne Gore u BiH. Međutim, po odluci suda pripadnici policije nisu bili dio oružanih snaga u sukobu, na njih se ne može odnositi ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Branioci zadovoljni

Branioci optuženih izražavaju zadovoljstvo oslobađajućom presudom.

Advokat Miladin Adžić kaže da se ne može svako nezakonito postupanje tretirati kao ratni zločin.

Bulatović: Za deportacije odgovorna tadašnja vlast a ne pojedinci

"Ove međunarodne konvencije govore o stranama u sukobe koje su obavezne da poštuju pravila međunarodnog humanitarnog prava. Sud je s pravom odlučio da pripadnici MUP-a nijesu bili strana u sukobu i prema tome oni ne mogu biti izvršioci djela ratnog zločina već mogu biti izvršioci nekog drugog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti za koje je, zbog očiglednog protoka vremena nastupila zastara", kazao je on.

Na pitanje da li postoji nešto što nije bilo po zakonu, Adžić odgovara:

"U svakom slučaju postoji nešto što nije bilo po zakonu ali nije sve ratni zločin, jer svako nezakonito ponašanje ne može se tretirati kao ratni zločin".

Advokat Radovan Vukmanović kaže da se nelegalne radnje koje su postojale ne mogu tretirati kao ratni zločin.

"Ne može se član 147. kod Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata primijeniti na subjekte koji su lica, pripadnici MUPa Crne Gore. Sudija je objasnila vrlo razložno da su postojale nezakonite radnje u smislu lišavanja slobode od pojedinih lica u ovom procesu. Za ratni zločin je potrebno još nešto. U ovom slučaju je potrebno da su postojale dvije zaraćene strane, Crna Gora i Bosna i Hercegovina", rekao je Vukmanović.

"Naravno da sam zadovoljan ovakvom odlukom prvostepenog suda. Čestitao bih krivičnom vijeću na jednoj pravednoj i dostojanstvenoj odluci. Zaista nije bilo lako sudiji Žižić donijeti odluku u jednoj atmosferi i prije početka a pogotovo za vrijeme trajanja glavnog pretresa, kada su praktično svi okrivljeni bili proglaženi krivim i prije suđenja", kaže advokat Zdravko Begović.

Za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva bili su optuženi, a sada oslobođeni čelnici lokalnih policija i šefovi državne bezbjednosti Branko Bujić, Sreten Glendža, Božidar Stojović, Milorad Šljivančanin, Boško Bojović, Milisav Marković, Radoje Radulović, Duško Bakrač i Milorad Ivanović. Svi optuženi su napustili zatvor u Spužu, a oni koji su bili u ekstradicionom pritvoru u Beogradu će takođe biti pušteni na slobodu.

Specijalno tužilaštvo čiju je optužnicu sud oborio ima pravo žalbe na tu odluku.

Najstrašnije i najrealnije

Predstavnici medija i civilnog sektora koji su se godinama zalagali za utvrđivanje pune istine o slučaju deportacije izbjeglica, kažu da su preneraženi odlukom suda.

Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorka Akcije za ljudska prava koja od početka prati suđenje optuženima za deportaciju kaže da je odluka Višeg suda da oslobodi krivice devetoricu bivših policijaca, optuženih za taj ratni zločin, skandalozna.

Gorjanc Prelević:

Mislim da je ova presuda potpuno iznenađujuća i mislim da ne bi smjelo da se desi da Viši sud ne riješi ovo pravno pitanje na način koji je u skladu sa međunarodnim pravom.

"Ako je tačno da su svi optuženi oslobođeni zbog toga što je sudija našla da sukob krajem maja nije bio međunarodni sukob, to je po meni skandalozan nalaz imajući u vidu da u to vrijeme Crna Gora nije bila u državnoj zajednici sa Bosnom i Hercegovinom. Podsjetiće sve koji se sjećaju 20. aprila 1992. godine i žabljackog Ustava kada je Crna Gora stvorila Saveznu Republiku Jugoslaviju sa Srbijom. Prema tome, mjesec kasnije ona je bila u državi sa Srbijom, a ne sa Bosnom i Hercegovinom. U svakom slučaju BiH je 19. maja 1992. godine je kao nezavisna država postala članica Ujedinjenih nacija. Prema tome sukob u kome je sa jedne strane policija Crne Gore isporučivala građane susjedne države njima neprijateljskoj strani u sukobu mislim da se ne može kvalifikovati kao ništa drugo do međunarodni sukob", ocjenjuje ona.

Gorjanc Prelević smatra da presuda Višeg suda nije u skladu sa međunarodnim pravom.

"Dakle, po svemu sudeći postupak koji je morao biti primijenjen u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku morao je biti primijenjen na isporučivanje državljanu tuđe države. Dakle, oni se u tom trenutku se nijesu mogli smatrati državljanima Crne Gore ili Srbije već su oni državljeni BiH. A bili su apsolutno protiv pravno isporučeni, kao što shvatam i da je sudija razumijela, što je na kraju krajeva utvrdio i Haški tribunal u presudi "Krnjelac" gdje izričito navodi da su u logor u Foču dovedena lica iz

policijске stanice Herceg Novi i to protiv pravno, bez bilo kakvog pravnog osnova. Mislim da je ova presuda potpuno iznenađujuća i mislim da ne bi smjelo da se desi da Viši sud ne riješi ovo pravno pitanje na način koji je u skladu sa međunarodnim pravom i kako su to već i druge međunarodne institucije kvalifikovale prije nas", kaže Gorjanc Prelević.

Esad Kočan, glavni i odgovorni urednik nedjeljnika Monitor, koji godinama istražuje slučaj deportacije kaže da se nažalost događa očekivano.

"Dešava se ono najstrašnije i, na žalost najrealnije u Crnoj Gori – da se zatvara savršen krug neodgovornosti. Oni koji su bili poslednji u lancu komandovanja oslobođeni su. Parad je trajala dugo i sada se završava. Oni koji su glavni, oni koji su komandovali čitavom ergelom zla nikada nijesu ni procesuirani. Neki od njih na čelu sa tadašnjim premijerom nijesu ni pozvani da svjedoče. Tako da su sve te veze između palata i polja smrti još jednom pokidane i Crna Gora je samo pokazala da ona nije spremna da se suoči sa zlom. Moguće da će na kraju od svih jedini krivac ispasti Slobodan Pejović, hrabri svjedok koji je žrtva svega ovoga da bi progovorio o ovom zločinu", rekao je Kočan.